

Deel 5

Verbonden in de Bijbel

Hans van de Lagemaat

Hoofdstuk 1

De Hoge priester

We hebben al gezien dat het thema van de verbonden in de brief aan de Hebreëën heel belangrijk is. Paulus spreekt er over een oud en een nieuw verbond. Hij spreekt er over het eerste en het tweede verbond; een beter verbond en het verbond dat nabij de verdwijning is.

Het kan denk ik geen kwaad om ter inleiding al deze teksten met het verbond in Hebreëën nog een keer op te schrijven en na te lezen.

*'En in zoverre Hij geen Priester is geworden zonder het zweren van een eed – want zij zijn wel zonder het zweren van een eed priester geworden, maar Hij is het geworden door het zweren van een eed door God, Die tegen Hem gezegd heeft: De Heere heeft gezworen en het zal Hem niet berouwen: U bent Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek – in zoverre Jezus Borg is geworden van **een zoveel beter verbond**.'* (Heb. 7:22, 23).

*'Nu heeft Hij echter een zoveel voortreffelijker bediening ontvangen, zoals Hij ook van **een beter verbond Middelaar** is: een verbond dat in betere beloften is vastgelegd. Immers, als dat eerste verbond onberispelijk geweest was, zou er voor een tweede geen plaats zijn gezocht. Want hen berispelijk zegt Hij tegen hen: Zie, de dagen komen, spreekt de Heere, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda **een nieuw verbond** zal sluiten, niet overeenkomstig **het verbond** dat Ik met hun vaders gesloten heb, op de dag toen Ik hen bij de hand nam om hen uit Egypte uit te leiden. Want zij bleven niet in **Mijn verbond** en Ik heb geen acht meer op hen geslagen, zegt de Heere. Want dit is **het verbond** dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na die dagen, zegt de Heere. Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven en Ik zal die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.'* (Heb. 8:6-10).

*‘Maar achter het tweede voorhangsel was het gedeelte van de tabernakel dat het heilige der heiligen werd genoemd, met een gouden wierookvat en de ark van **het verbond**, die geheel met goud overtrokken was. In deze ark lagen de gouden kruik met het manna en de staf van Aäron, die gebloeid had, en de stenen tafelen van **het verbond**.’ (Heb. 9:3, 4).*

*‘En daarom is Hij de Middelaar van **het nieuwe verbond**, opdat, nu de dood heeft plaatsgevonden tot verzoening van de overtredingen die er onder **het eerste verbond** waren, de geroepenen de belofte van de eeuwige erfenis ontvangen. Immers waar **een testament**¹ is, daar is het noodzakelijk dat de dood van de maker van het testament² vastgesteld wordt. Want **een testament** is bindend na iemands dood. Het wordt immers nooit van kracht zolang de maker van het testament nog leeft. Daarom is ook het eerste niet zonder bloed ingewijd. Want nadat elk gebod overeenkomstig de wet aan heel het volk door Mozes meegedeeld was, nam hij het bloed van de kalveren en van de bokken met water en scharlakenrode wol en hysop, en besprenkelde het boek zelf en heel het volk, terwijl hij zei: Dit is **het bloed van het verbond** dat God u bevolen heeft te houden.’ (Heb. 9:15-20).*

*‘Want na eerst gezegd te hebben: Dit is **het verbond**, dat Ik met hen na die dagen zal sluiten, zegt de Heere: Ik zal Mijn wetten in hun hart geven en Ik zal die in hun verstand schrijven.’ (Heb. 10:16).*

*‘Hoeveel te zwaarder straf, denkt u, zal hij waard geacht worden die de Zoon van God vertrapt heeft en **het bloed van het verbond**, waardoor hij geheiligd was, onrein geacht heeft en de Geest van de genade gesmaad heeft?’ (Heb. 10:29).*

---

¹ Verbond

² De ‘maker van het testament’ is het offerdier dat geslacht werd bij het sluiten van het verbond en dit bekrachtigde.

*'Maar u bent genaderd tot berg Sion en tot de stad van de levende God, tot het hemelse Jeruzalem en tot tienduizendtallen van engelen, tot een feestelijke vergadering en de gemeente van de eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, de Rechter over allen, en tot de geesten van de rechtvaardigen, die tot de volmaaktheid zijn gekomen, en tot **de Middelaar van het nieuwe verbond**, Jezus, en tot het bloed van de besprenging, dat van betere dingen spreekt dan dat van Abel.'* (Heb. 12:22-24).

*'De God nu van de vrede, Die de grote Herder van de schapen, onze Heere Jezus Christus, uit de doden heeft teruggebracht, op grond van het bloed van **het eeuwige verbond**, moge u toerusten tot elk goed werk om Zijn wil te doen, en in u te werken wat in Zijn ogen welbehaaglijk is, door Jezus Christus.'* (Heb. 13:20, 21).

In al deze teksten wordt in elk geval één ding duidelijk. Het nieuwe verbond is beter dan het oude. Het overtreft het in alle opzichten. Christus is Borg en Middelaar van dit nieuwe en betere verbond. Op grond van Zijn bloed heeft God Hem uit de doden teruggebracht om nu in de gelovigen te werken wat in Zijn ogen welbehaaglijk is.

De basis van dit alles ligt in de steeds terugkerende woorden van Psalm 110 in Hebreeën:

'U bent Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.'

Het onderscheid tussen het oude en nieuwe verbond heeft alles te maken met de verandering van priesterschap. De Hogepriester onder het oude verbond maakt plaats voor de Priester naar de ordening van Melchizedek. Over deze verschillende priesterschappen gaat dit boekje. Als we het begrepen zullen hebben, is ons ook de relatie van het oude en het nieuwe verbond des te duidelijker; de overeenkomsten en de verschillen.

Hoofdstuk 2

De Hogepriester

Het begrip Hogepriester is in de gehele brief aan de Hebreëen aanwezig. Heel veel van het onderwijs centreert rondom deze persoon. Het begint al aan het eind van het tweede hoofdstuk.

‘Daarom moest Hij in alles aan Zijn broeders gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester zou zijn in de dingen die God betreffen, om de zonden van het volk te verzoenen. Want waarin Hij Zelf geleden heeft, toen Hij verzocht werd, kan Hij hen die verzocht worden, te hulp komen.’ (Heb. 2:17, 18).

Een Joodse lezer van deze brief had hier gelijk een beeld bij. Bij hem was de Hogepriester altijd de belangrijkste persoon in het godsdienstige leven geweest.³

Voor de lezers van dit boekje ligt dat waarschijnlijk wat anders. Voordat we de Hogepriester in de brief aan de Hebreëen gaan bekijken zullen we eerst onderzoeken wat zijn taak onder het oude verbond was. Zijn werk lag in de tabernakel en later in de tempel. Ik zal het voortdurend over de tabernakel hebben, omdat de brief aan de Hebreëen dat ook doet.

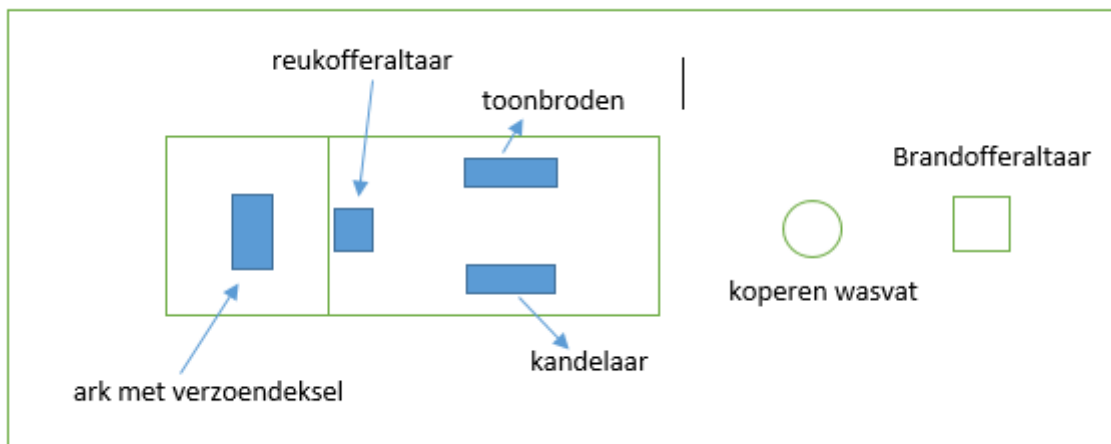
De tabernakel was Israëls plaats van ontmoeting met God. De tent stond binnen een omheining en hij was in tweeën gedeeld door een voorhangsel. Het gedeelte voor het voorhangsel wordt het heilige genoemd en het gedeelte achter het voorhangsel het heilige der heiligen. Als je de tabernakel van oost naar west naar binnen loopt, kom je buiten eerst het brandofferaltaar en het koperen wasvat tegen. Als je het heilige binnenloopt zie je aan je rechterhand de tafel voor de toonbroden en links de zevenarmige kandelaar. Voor je zie je het

---

³ Zie bijvoorbeeld Handelingen 23:5. Paulus bewijst daar zelf ook respect aan Ananias, die in dat jaar hogepriester was.

voorhangsel dat de scheiding aangeeft met het heilige der heiligen en voor dat voorhangsel staat het gouden reukofferaltaar. Achter het voorhangsel staat de ark van het verbond met het verzoendeksel met daarboven de cherubs.

Heel schematisch kan je je het als volgt voorstellen. Ik heb er geen schaaltekening van gemaakt. De tekening is bedoeld om een en ander te kunnen visualiseren.

Eenmaal per jaar ging de Hogepriester de hele tabernakel door en mocht hij zelfs achter het voorhangsel komen waar de Heere Zelf woonde boven het verzoendeksel tussen de cherubs.

Die ene dag was Grote Verzoendag op de tiende van de zevende maand. Het was de belangrijkste dag in het kerkelijk jaar van Israël. Wat de Hogepriester op die dag allemaal deed kan je in Leviticus 16 lezen. Hieronder heb ik dat allemaal puntsgewijs beschreven. Het is goed als je jezelf hiermee vertrouwd maakt.

1. De Heere spreekt tot Mozes over Grote Verzoendag, nadat de twee zonen van Aäron gedood zijn door vuur uit de hemel, nadat zij 'vreemd vuur' voor het aangezicht van de Heere wilden brengen. Ze kwamen met iets 'wat Hij hun niet geboden had' (Lev. 10:1).

Op de Verzoendag werd alles precies voorgeschreven hoe de Heere het hebben wilde. Enig eigen initiatief van de hogepriester zelf zou met de dood bestraft worden.

Hier ligt ook een les voor iedere Christen. De Heere heeft ons gezegd hoe Hij aanbeden wil worden: in Christus. Alles wat buiten Hem omgaat is 'vreemd vuur'.

2. Aäron kreeg via Mozes de waarschuwing, dat hij niet zomaar op een willekeurig moment het Heilige der heilige binnen kon gaan (Lev. 16:2). Alleen op de Verzoendag mocht hij achter het voorhangsel in de nabijheid van de Heere komen, waar Hij verscheen in een wolk. Ook op die ene keer van het jaar was dit aan strikte voorwaarden gebonden.
3. Alleen met een jonge stier als zondoffer en een ram als brandoffer mocht de hogepriester het heilige binnentreden (Lev. 16:3). De jonge stier was bedoeld als zondoffer voor hemzelf en voor zijn huisgezin (Lev. 16:6).
4. De hogepriester moest speciale kleren aandoen voor hij het heilige binnenging. Hij moest zich kleden in de heilige linnen klederen en hij moest zich reinigen (Lev. 16:4).
5. Van de vergadering van het volk zelf moest hij twee geitenbokken nemen ten zondoffer en één ram als brandoffer (Lev. 16:5).
6. Allereerst moest Aäron nu verzoening doen voor zichzelf en zijn huis. Daartoe moest hij de jonge stier slachten (Lev. 16:6, 11).
7. Van het brandofferaltair moest hij een vuurschaal vol vurige kolen nemen en beide handen vol fijn gestoten geurig reukwerk en dat binnen het voorhangsel brengen. Dat reukwerk moest hij dan op het vuur leggen, zodat de wolk van het reukwerk het verzoendeksel bedekt (Lev. 16:12, 13).

8. Daarna moest hij het bloed van de jonge stier nemen, die voor hem en zijn huis tot zondoffer was geslacht, en met zijn vinger van dat bloed het verzoendeksel zeven keer besprenkelen (Lev. 16:14).
9. Daarna moest er verzoening voor het volk gedaan worden. Daar waren de twee bokken voor. Er werd geloot welk van de twee bokken geslacht moest worden (Lev. 16:7, 8). Nadat hij met het bloed van de jonge stier verzoening gedaan had voor zichzelf en zijn huis, moest hij de bok die daarvoor bestemd was, slachten en met het bloed precies hetzelfde doen als hij gedaan had met het bloed van de jonge stier (Lev. 16:15).
10. Vervolgens moest hij weer naar buiten gaan, dus naar de voorhof en verzoening doen over het brandofferaltaar. Daartoe moest hij van het bloed van de jonge stier en het bloed van de bok nemen en het rondom op de horens van het altaar strijken en met zijn vinger zeven keer van het bloed daarop sprenkelen. Op deze manier werd het brandofferaltaar gereinigd en geheiligd van de onreinheden van de Israëlieten (Lev. 16:18, 19).
11. Pas nu was het tijd voor de overgebleven bok, die door loting in het leven was gebleven. Aäron moest zijn handen beide op de kop van de levende bok leggen en dan al de ongerechtigheden van de kinderen van Israël belijden. Al hun overtredingen en zonden werden zo op de kop van de bok gelegd en een man die daarvoor was aangesteld, leidde de bok de woestijn in. Op die manier werden de zonden van het volk symbolisch verwijderd (Lev. 16:20-22).
12. Hierna moest Aäron de tabernakel weer binnen gaan en zich weer omkleden. De heilige linnen klederen moest hij weer uitdoen en zijn gebruikelijke kleding weer aantrekken. Tussendoor moest hij zijn lichaam wassen (Lev. 16:23, 24).

13. Vervolgens moest hij weer naar buiten gaan, de voorhof in en de brandoffers voor zichzelf en voor het volk bereiden (Lev. 16:24).
14. Het vet van het zondoffer moest hij op het altaar verbranden (Lev. 16:25).
15. De man die de weggaande bok had weggebracht mocht de legerplaats pas weer inkomen nadat hij zich gewassen had (Lev. 16:26).
16. De resten van de jonge stier en de bok van de zondoffers moesten buiten de legerplaats verbrand worden. Hij die met dat werk belast was mocht pas weer terugkomen in het kamp nadat hij zijn kleren en zichzelf gewassen had (Lev. 16:27, 28).

Overal waar ik hier 'Aäron' schreef moet je natuurlijk voor latere jaren, toen hij gestorven was 'de Hogepriester' lezen. Dit alles geeft ons voldoende informatie om de lessen die Paulus hieruit trekt in de Hebreënbrief voldoende te kunnen begrijpen.

Daar zullen we nu een hoofdstuk aan gaan besteden.

Hoofdstuk 3

De Hogepriester, een anker voor de ziel

Paulus wijst de Hebreëen op een Hogepriester Die de hemelen is doorgestaan en nu is aan Gods rechterhand in de hoogste hemelen.

'Nu wij dan een grote Hogepriester hebben, Die de hemelen is doorgestaan, namelijk Jezus, de Zoon van God, laten wij aan deze belijdenis vasthouden.' (Heb. 4:14).

'Hij, Die de afstraling van Gods heerlijkheid is en de afdruk van Zijn zelfstandigheid, Die alle dingen draagt door Zijn krachtig woord, heeft, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf tot stand had gebracht, Zich gezet aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogste hemelen.' (Heb. 1:3).

Dit beschrijft Paulus als de werkelijkheid waarvan de aardse tabernakel in Israël met de hogepriester slechts een afschaduwing was. De hemelen die Hij is doorgestaan zijn de voorhof en het heilige. Hij is nu op de plaats waar God woont en troont. Die plaats was in Israël in het heilige der heilige tussen de cherubs, boven het verzoendeksel. Die plaats is het beeld van Gods rechterhand. Daar is Hij nu als de Hogepriester. Dat wordt ons allemaal verteld in bijvoorbeeld het negende hoofdstuk.

*'Het was dus noodzakelijk dat de afbeeldingen van de dingen die in de hemelen zijn, hierdoor gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelf door betere offers dan deze. Want Christus is **niet binnengegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is** en dat een **tegenbeeld is van het ware**, maar in **de hemel zelf**, om nu **voor het aangezicht van God te verschijnen** voor ons, en dat niet om Zichzelf dikwijls te offeren, zoals de hogepriester elk jaar in het heiligdom binnengaat met bloed dat niet van hemzelf is.'* (Heb. 9:23-25).

Hij heeft Zichzelf eenmaal geofferd. Hij hoefde dat niet dikwijls te doen, zoals de hogepriester elk jaar het bloed van dieren moest offeren.

Christus is ook het aardse heiligdom, het heiligdom dat met handen is gemaakt, niet binnengegaan, maar de hemel zelf.

Op aarde was Hij ook helemaal geen Hogepriester. Dat kon ook niet want Hij kwam uit een hele andere stam dan Levi. De Heere kwam uit de stam van Juda en omdat Hij 'onder de wet' is gekomen kon Hij dus ook helemaal geen Hogepriester zijn.

Maar hoe is Hij nu dan Hogepriester geworden?

Als we deze vraag beantwoord hebben, dan zien we ook haarscherp het verschil tussen het oude en het nieuwe verbond. Het is het verschil tussen de hogepriester naar de ordening van Aäron en de Hogepriester naar de ordening van Melchizedek. Dat verschil wil Paulus vooral duidelijk maken in de brief aan de Hebreëen. Hij wil deze gelovigen tegelijk duidelijk maken wat een troost en zekerheid het is om zo'n Hogepriester te hebben; een troost en zekerheid die deze verdrukte en wankelmoedige gelovigen hard nodig hadden.

*'Daarom moest Hij in alles aan Zijn broeders gelijk worden, opdat Hij een **barmhartig en een getrouw** Hogepriester zou zijn in de dingen die God betreffen, om de zonden van het volk te verzoenen. Want waarin Hij Zelf geleden heeft, toen Hij verzocht werd, **kan Hij hen die verzocht worden, te hulp komen**. Daarom, heilige broeders, deelgenoten aan de hemelse roeping, let op de Apostel en Hogepriester van onze belijdenis: Christus Jezus. (Heb. 2:17-3:1).*

*'Nu wij dan een grote Hogepriester hebben, Die de hemelen is doorgestaan, namelijk Jezus, de Zoon van God, laten wij aan deze belijdenis vasthouden. Want wij hebben **geen Hogepriester Die***

geen medelijden kan hebben met onze zwakheden, maar Een Die in alles op dezelfde wijze als wij is verzocht, maar zonder zonde.’ (Heb. 4:14, 15).

‘Deze hoop hebben wij als een anker voor de ziel, dat vast en onwrikbaar is en reikt tot in het binnenste heiligdom, achter het voorhangsel. Daar is de Voorloper voor ons binnengegaan, namelijk Jezus, Die naar de ordening van Melchizedek Hogepriester geworden is tot in eeuwigheid.’ (Heb. 6:19, 20).

Dit zijn een aantal teksten die de onwrikbare hoop en de vertroosting van de gelovigen uitdrukken. Een hoop en vertroosting die niet in de gelovigen zelf zijn te vinden, maar in de Hogepriester. Wat maakt deze hoop en vertroosting nu zo vast en onwrikbaar, dat Paulus ervan kan spreken als een ‘anker voor de ziel’?

Deze laatste vraag beantwoordt Paulus zelf: ‘daar de Voorloper voor ons is binnengegaan, namelijk Jezus, Die naar de ordening van Melchizedek Hogepriester geworden is tot in eeuwigheid.’

Om het verschil tussen het oude en het nieuwe verbond zoals dat in Hebreeën wordt getekend te begrijpen, zullen we moeten begrijpen wat dit nu te betekenen heeft: Hogepriester naar de ordening van Melchizedek.

Hoofdstuk 4

Opstanding

De brief aan de Hebreëën begint met twee hoofdstukken om aan te tonen dat Christus zoveel meer is geworden dan de engelen (Heb. 1:4). Hij is eerst voor korte tijd minder geworden dan de engelen (Heb. 2:7). Daarom alleen ook kan Paulus zeggen dat Christus meer is **geworden** dan de engelen. Hoe kan het anders dat Christus meer is geworden? Hij is toch God? Hij is toch uit hoofde daarvan alleen al meer dan de engelen? Dat is nu het diepe mysterie van het Evangelie. God Die mens wordt en minder wordt dan de engelen.

Hoe is Hij minder geworden?

Op deze vraag geeft Paulus ook een antwoord: 'vanwege het lijden van de dood' (Heb. 2:9).

De volgende vraag is dan voor de hand liggend: hoe is Hij dan meer geworden dan de engelen? Het antwoord is even voor de hand liggend: door opstanding uit de doden en opgevaren ten hemel om gezet te worden aan Gods rechterhand. Door opstanding uit de doden is Christus meer geworden dan de engelen nadat Hij door het lijden van de dood korte tijd minder was geworden dan de engelen.

'Hij is zoveel meer geworden dan de engelen als de Naam die Hij als erfdeel ontvangen heeft, voortreffelijker is dan die van hen.'
(Heb. 1:4).

Als we deze tekst aan het begin van Hebreëën lezen, dan verwachten we ook min of meer dat Paulus uit gaat leggen hoe Hij zoveel meer is geworden dan de engelen en dat hij dan uitkomt bij de opstanding van Jezus Christus uit de doden. En inderdaad, dat is ook zo. Zijn hele verdere redenering en citaten vanuit de Tenach hebben allemaal betrekking op de opstanding van Jezus Christus uit de doden.

Ik ga nu niet de hele redenering van Paulus beschrijven en ik ga dus ook niet alle teksten na, maar ik richt me op twee gedeelten.

Twee citaten worden in hoofdstuk 1 door Paulus door een vraag met elkaar in verband gebracht. Die vraag is:

‘Want tegen wie van de engelen heeft God ooit gezegd?’

Deze vraag stelt Paulus twee keer. Eén keer in vers 5 en één keer in vers 13. Die vraag wordt beide keren gekoppeld aan een citaat uit een Psalm.

‘Want tegen wie van de engelen heeft God ooit gezegd: U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt?’ (Heb. 1:5).

‘En tegen wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten?’ (Heb. 1:13).

Het eerste citaat is Psalm 2:7.

Het tweede citaat is Psalm 110:1.

Beide gaan over de opstanding van Christus uit de doden. Toen de Heere Jezus aan de Farizeeën vroeg wat zij dachten van de Christus, wiens Zoon Hij was, antwoordden zij: de Zoon van David (Mat. 22:41).

De Heere wilde hen een verder antwoord ontlokken. Natuurlijk was Hij ‘wat het vlees betreft’ de Zoon van David (Rom. 1:3), maar Hij was meer. Hij is de Zoon van God. Dat lezen we ook in Romeinen 1.

‘Wat de Geest van heiliging betreft, is Hij met kracht bewezen te zijn de Zoon van God, door Zijn opstanding uit de doden, namelijk Jezus Christus, onze Heere.’ (Rom. 1:4).

Maar de Heere wil dat de Farizeeën bevestigen dat Hij de Zoon van God is. Daarom stelt Hij hen de vraag met hetzelfde citaat als Paulus gebruikt in Hebreëen 1:13.

‘Hij zei tegen hen: Hoe kan David Hem dan, in de Geest, zijn Heere noemen, als hij zegt: De Heere heeft gezegd tegen Mijn Heere: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden neergelegd heb als een voetbank voor Uw voeten? Als David Hem dan zijn Heere noemt, hoe kan Hij dan zijn Zoon zijn?’ (Matt. 22:44, 45).

Ja, hoe kan Hij nu de Zoon van David zijn in het licht van deze tekst? Het enig juiste antwoord is dat Hij ook de Zoon van God is en Hij heeft dat in kracht bewezen te zijn door Zijn opstanding uit de doden. Dat antwoord bleven de Farizeeën Hem schuldig. Ze wisten het niet of ze wilden het niet weten.

De andere tekst, Psalm 2:7, is ook een bewijs van de opstanding van de Heere Jezus Christus uit de doden. Paulus gebruikt die tekst zelf in zijn preek in Antiochië in Pisidië.

*‘En toen zij alles volbracht hadden wat er over Hem geschreven was, namen zij Hem van het hout af en legden Hem in het graf. Maar **God heeft Hem uit de doden opgewekt**; en Hij is gedurende vele dagen verschenen aan hen die met Hem opgegaan waren van Galilea naar Jeruzalem en die nu Zijn getuigen zijn bij het volk. En wij verkondigen u de belofte die aan de vaders gedaan is, namelijk dat God die vervuld heeft aan ons, hun kinderen, **door Jezus te verwekken**, zoals ook in de tweede psalm geschreven staat: U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt. En dat Hij Hem **uit de doden heeft doen opstaan** om niet meer tot ontbinding terug te keren, heeft Hij zó gezegd: Ik zal u de weldaden van David geven, die betrouwbaar zijn; daarom zegt hij ook in een andere psalm: **U zult Uw Heilige niet overgeven om ontbinding te zien**. Immers, David is ontslapen nadat hij in zijn tijd het raadsbesluit van God uitgediend had, en hij is bij zijn vaders gelegd en heeft*

*wel ontbinding gezien; maar **Hij Die God opgewekt heeft, heeft geen ontbinding gezien.*** (Hand. 13:29-37).

De laatste aanhaling is uit Psalm 16. Petrus gebruikt in zijn preek op de Pinksterdag tegen de Joden precies hetzelfde argument om aan te tonen dat Christus is opgewekt (Hand. 2:24-32). Ook in die preek draait het helemaal om Psalm 16 om te laten zien dat Christus geen ontbinding heeft gezien. David wel, maar de Zoon van David niet.

Petrus eindigt overigens ook weer met Psalm 110.

*'Hij dan, Die door de rechterhand van God verhoogd is en de belofte van de Heilige Geest ontvangen heeft van de Vader, heeft dit uitgestort wat u nu ziet en hoort. David is immers niet opgevaren naar de hemelen, maar hij zegt: **De Heere heeft gesproken tot Mijn Heere: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden neergelegd zal hebben als een voetbank voor Uw voeten.** Laat dan heel het huis van Israël zeker weten dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus, Die u gekruisigd hebt.* (Hand. 2:33-36).

Zo worden de preken van Paulus en Petrus, via Psalm 16 als het ware met elkaar verbonden. Beide bewijzen ermee dat Jezus Christus is opgewekt uit de doden. Paulus voegt daar onder andere Psalm 2:7 aan toe en Petrus Psalm 110:1. En juist deze twee laatste citaten gebruikt Paulus in Hebreeën 1 om aan te tonen dat Christus meer is geworden dan de engelen, nadat Hij korte tijd minder is geweest, vanwege het lijden van de dood. Dat Hij meer dan de engelen is geworden, is vanwege Zijn opstanding uit de doden.

Dit is nog niet alles. Behalve dat Paulus in de brief aan de Hebreeën Psalm 110 vaker gebruikt, koppelt hij die ook nog een keer aan Psalm 2. Dat doet hij in Hebreeën 5 om te laten zien dat Christus Zichzelf geen Hogepriester heeft gemaakt maar net als de hogepriesters onder het oude verbond daartoe van God geroepen was.

*'En niemand neemt die eer voor zichzelf, maar men wordt er door God toe geroepen, zoals Aäron. Zo heeft ook Christus Zichzelf niet de eer gegeven om Hogepriester te worden, maar Hij Die tot Hem heeft gesproken: **U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt. Zoals Hij ook op een andere plaats zegt: U bent Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.**' (Heb. 5:4-6).*

We hebben net uitgebreid gezien dat deze twee teksten zien op de opstanding van Christus uit de doden. Hoe is Christus Hogepriester geworden? Door opstanding uit de doden. Hij heeft de dood aan het kruis geleden, terwijl Hij zonder zonde was, onschuldig en onbesmet. Juist daarom is Hij opgewekt en is Hij nu Priester naar de ordening van Melchizedek.

Dit is wat Hem meer maakt dan Aäron en zijn zonen. Hun priesterschap was van tijdelijke aard. Christus heeft Zichzelf eenmaal geofferd. Hij is eenmaal ingegaan in het heiligdom; niet zoals de hogepriesters van het oude verbond die elk jaar moesten offeren, voor zichzelf en voor het volk en elk jaar opnieuw het heilige der heilige binnengaan om verzoening voor de zonden te doen.

Opstanding uit de doden maakt Christus tot een Hogepriester van een geheel andere ordening. Hij is Hogepriester **geworden** (Hij was het eerst dus niet!) naar de ordening van Melchizedek. Daarmee heeft Hij het priesterschap naar de ordening van Aäron overbodig gemaakt.

Opstanding uit de doden maakt Hem Hogepriester onder het nieuwe verbond, zoals Aäron en zijn zonen dat waren onder het oude verbond. Hierom is het zo belangrijk om het onderscheid tussen deze priesterschappen duidelijk te zien. Het is het verschil tussen dood en leven; tussen duisternis en licht.

Aan het eind van het oude verbond staat het kruis. Aan het begin van het nieuwe verbond is de opstanding. Met het kruis wordt het priesterschap naar de ordening van Aäron overbodig. Met de

opstanding van Christus wordt er een heel nieuw priesterschap ingevoerd. Hij is Hogepriester naar de ordening van Melchizedek.

Zoals Christus door Zijn opstanding uit de doden en Zijn hemelvaart meer is geworden dan de engelen zo is Hij als Hogepriester ook meer geworden dan Aäron.

De opstanding van deze Hogepriester maakt Hem tot een anker voor de ziel, omdat Hij nooit meer tot ontbinding zal terugkeren. Zijn leven, leven uit de doden, is de hoop en de vastheid van de gelovigen. Dat geldt niet alleen deze verdrukte Hebreëën aan wie Paulus zijn brief richtte, maar ook voor allen die hun enige verwachting op Hem hebben gesteld.

Hoofdstuk 5

Melchizedek en Levi

In Hoofdstuk 7 van Hebrëeën legt Paulus het Hogepriesterschap naar de ordening van Melchizedek verder uit. Dat hoofdstuk kunnen we verdelen in twee stukken. In het eerste deel, de verzen 1 tot en met 11 laat Paulus zien dat Melchizedek meer is dan de priesters die uit Levi stamden. In het tweede gedeelte tot het eind legt Paulus uit waarom er een meerdere Hogepriester nodig was en wat voor veranderingen dat teweeg heeft gebracht. In dat tweede gedeelte zien we feitelijk het verschil tussen het oude en het nieuwe verbond.

We zullen eerst kort het eerste deel bekijken. De kern waarom Paulus zijn betoog houdt is het geven en nemen van de tienden. Toen Abraham terugkwam van een expeditie om Lot uit de handen van zijn ontvoerders te redden kwam Melchizedek hem tegemoet.

*'En Melchizedek, de koning van Salem, bracht brood en wijn; hij was een priester van God, de Allerhoogste. En hij zegende hem en zei: Gezegend zij Abram door God, de Allerhoogste, Die hemel en aarde bezit! En geloofd zij God, de Allerhoogste, Die overgeleverd heeft uw tegenstanders in uw hand! En hij gaf hem van alles **een tiende deel.**'* (Gen. 14:20).

In dit laatste zinnetje is 'hij' Abraham en 'hem' Melchizedek. Abraham gaf aan Melchizedek een tiende deel van alles. Melchizedek zegende Abraham en hij nam de tienden van hem aan. Dit is waar Paulus op doelt.

'Hij echter, die niet van hen afstamt, heeft van Abraham tienden genomen, en hij heeft hem gezegend die de beloften gekregen had. Nu is het ontegenzegglijk zo dat wat minder is, gezegend wordt door wat meer is.' (Heb. 7:6, 7).

Wat minder is wordt gezegend door wat meer is. Dat is 'ontegengesteld'. Wat meer is neemt dan ook de tienden van wat minder is. Dat is de logische conclusie van deze verzen. Daar begint Paulus ook mee in vers 4.

'Merk nu op hoe groot hij geweest is, iemand aan wie de aartsvader Abraham zelfs een tiende deel van de buit gegeven heeft.' (Heb. 7:4).

Hoe groot moet die man wel zijn die van Abraham de tienden ontving! Zelfs de aartsvader Abraham gaf hem een tiende deel van de buit.

De volgende stap in de redenering van Paulus is dat de kinderen van Levi, volgens de wet, tienden nemen van het volk.

*'Diegenen uit de zonen van Levi die het priesterschap ontvangen, hebben wel volgens de wet de opdracht **om tienden te nemen van het volk**, dat is van hun broeders, hoewel die ook uit het lichaam⁴ van Abraham voortgekomen zijn.'* (Heb. 7:5).

Dus degenen uit de zonen van Levi, die priester zijn geworden, nemen de tienden van hun broeders, terwijl ze allen uit de lendenen van Abraham zijn voortgekomen, zowel de Levieten als de andere Israëlieten.

De tegenstelling tussen Melchizedek en de Levieten wordt vervolgens in vers 8 gemaakt.

'En hier nemen sterfelijke mensen tienden, maar daar nam iemand ze van wie getuigd wordt dat hij leeft.' (Heb. 7:8).

De 'sterfelijke mensen' zijn de Levieten. Iemand 'van wie getuigd wordt dat hij leeft' is Melchizedek. 'Daar' is daar en op dat moment dat Abraham gezegend werd en de tienden gaf.

---

⁴ 'de lendenen' is de juiste vertaling.

Nu zijn we klaar om de hele redenering te kunnen volgen.

Degene die meer is neemt de tienden van degene die minder is.

De priesters uit Levi namen overeenkomstig de wet de tienden van hun broeders, hoewel zij beiden uit de lendenen van Abraham voortkwamen.

Melchizedek nam tienden van Abraham en omdat Levi nog in de lendenen van Abraham was nam Melchizedek dus ook de tienden van Levi. Dat is het slot in de redenering van Paulus.

'En– om zo te zeggen– ook Levi, die tienden neemt, heeft door Abraham tienden gegeven. Want hij was nog in het lichaam van zijn vader, toen Melchizedek hem tegemoet ging.' (Heb. 7:9, 10).

Om dus heel kort te gaan: Levi, die zelf tienden van zijn broeders nam, gaf ze aan Melchizedek, terwijl hij nog in de lendenen van Abraham was en daarmee verklaart Paulus Melchizedek tot meer dan Levi.

Hierop bouwt Paulus verder in het tweede deel van hoofdstuk 7.

Hoofdstuk 6

Verandering van wet

Met de opstanding van Christus is dus het hogepriesterschap gewijzigd. Er is een hele andere ordening gekomen. Paulus gaat het verschil tussen de twee ordeningen in hoofdstuk 7 van Hebreeën heel duidelijk uitleggen. Stap voor stap legt hij het onderscheid bloot. We zullen hem hierin vers voor vers volgen.

Hij begint met een vraag.

‘Als dan door het Levitische priesterschap de volmaaktheid bereikt had kunnen worden – want onder dit priesterschap had het volk de wet ontvangen – waarom was het dan nog nodig dat er een andere Priester naar de ordening van Melchizedek zou opstaan, Eén van Wie niet gezegd kan worden dat Hij naar de ordening van Aäron was?’ (Heb. 7:11).

Waarom was dat eigenlijk nodig? Waarom moest er een Priester naar de ordening van Melchizedek opstaan? In de vraag ligt het antwoord eigenlijk al besloten: onder het Levitische priesterschap kon de volmaaktheid niet bereikt worden.

Belangrijk is het tussenzinnetje: ‘want onder dit priesterschap had het volk de wet ontvangen’. Het Levitische priesterschap had alles met de wet te maken. Dat betekent dat als het priesterschap wijzigt er een verandering van wet plaatsvindt!

‘Als het priesterschap verandert, vindt er immers ook noodzakelijkerwijs een verandering van de wet plaats.’ (Heb. 7:12).

Onze Heere kon onder de wet helemaal geen Hogepriester zijn. Hij kwam immers niet uit de stam van Levi. Het was duidelijk dat Hij uit Juda stamde. Dat is de inhoud van de volgende verzen.

‘Want Hij van Wie deze dingen gezegd worden, behoort tot een andere stam, waarvan niemand zich ooit tot de altaardienst begeven heeft. Het is immers overduidelijk dat onze Heere van Juda afstamt, over welke stam Mozes niets gezegd heeft in verband met het priesterschap.’ (Heb. 7:13, 14).

Er is dus iets fundamenteel veranderd. Er heeft verandering van wet plaatsgevonden, zodat Paulus nu kan schrijven van ‘de wet’ en ‘na de wet’ (Heb. 7:28).

We gaan dit ons proberen te visualiseren. Het volgende schema zullen we vers voor vers uitbreiden.

De wet		Na de wet
Priesterschap naar de ordening van Aäron		Priesterschap naar de ordening van Melchizedek
	Verandering van wet	

Het volgende verschil in beide priesterschappen laat Paulus in de verzen 15 en 16 zien.

‘En dit wordt nog veel duidelijker, als er naar het evenbeeld van Melchizedek een andere Priester opstaat, Die dat niet geworden is op grond van een wettelijk voorgeschreven afstamming⁵, maar uit kracht van onvergankelijk leven. Hij getuigt immers: U bent Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.’ (Heb. 7:15-17).

Hiermee kunnen we het schema een regel uitbreiden.

---

⁵ SV: ‘Die dit niet naar de wet des vleeslijken gebods is geworden’. Het is jammer dat de HSV hier het woordje ‘vleselijk’ weg vertaalt, want dat is heel essentieel. De kracht van het onvergankelijke leven is Geest. We hebben hier hetzelfde verschil tussen vlees en Geest als in Romeinen 8.

<p>De wet</p> <p>Priesterschap naar de ordening van Aäron</p> <p>De wet van het vleeselijke gebod</p>		<p>Na de wet</p> <p>Priesterschap naar de ordening van Melchizedek</p> <p>Kracht van onvergankelijk leven</p>
Verandering van wet		

De volgende verzen maken ons duidelijk waarom er verandering van wet heeft plaatsgevonden. Het heeft weer alles te maken met het volmaakt en volkomen kunnen maken.

‘Want de terzijdestelling van het voorgaande gebod vindt plaats vanwege zijn zwakheid en nutteloosheid. De wet heeft namelijk niets tot volmaaktheid gebracht, maar de totstandbrenging van een betere hoop, waardoor wij tot God naderen, doet dat wel.’
(Heb. 7:18, 19).

Voor alle duidelijkheid, Paulus spreekt hier helemaal niet negatief over de wet. De wet is heilig en het gebod is heilig, rechtvaardig en goed (Rom. 7:12). Waarom noemt hij ze hier dan zwak en nutteloos? Waarom zegt hij dan dat de wet niets tot volmaaktheid heeft gebracht? Dat zit hem niet in de wet. De reden daarvan ligt in het vlees en wel het zondige vlees (Rom. 8:3, 4).

Verandering van wet houdt dus in dat de wet terzijde is gesteld en dat er een betere hoop is gekomen met het priesterschap naar de ordening van Melchizedek. Hiermee kunnen we ons schema verder uitbreiden.

<p>De wet</p> <p>Priesterschap naar de ordening van Aäron</p> <p>De wet van het vleeselijke gebod</p> <p>Zwak</p> <p>Nutteloos</p> <p>Terzijde gesteld</p>	<p>Verandering van wet</p>	<p>Na de wet</p> <p>Priesterschap naar de ordening van Melchizedek</p> <p>Kracht van onvergankelijk leven</p> <p>Een betere hoop</p>
---	----------------------------	---

In de twee verzen die Paulus daarna schrijft staat het zweren van een eed centraal.

‘En in zoverre Hij geen Priester is geworden zonder het zweren van een eed – want zij zijn wel zonder het zweren van een eed priester geworden, maar Hij is het geworden met het zweren van een eed door God, Die tegen Hem gezegd heeft: De Heere heeft gezworen en het zal Hem niet berouwen: U bent Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek – in zoverre is Jezus Borg geworden van een zoveel beter verbond.’ (Heb. 7:20-22).

Hij, de Heere Jezus, is Priester geworden door het zweren van een eed en wel een eed door God. God had tot Hem gezegd met het zweren van een eed die Hem niet zou berouwen dat Hij Priester werd in der eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.

De priesters onder de wet werden dat zonder het zweren van een eed. Van hen zegt God niet, dat het Hem niet zal berouwen. In zekere zin

heeft het Hem wel berouwd, want het voorgaande gebod is terzijde gesteld. We gaan bovenstaande weer toevoegen aan ons schema.

<p>De wet</p> <p>Priesterschap naar de ordening van Aäron</p> <p>De wet van het vleselijke gebod</p> <p>Zwak</p> <p>Nutteloos</p> <p>Terzijde gesteld</p> <p>Priesters zonder het zweren van een eed</p>		<p>Na de wet</p> <p>Priesterschap naar de ordening van Melchizedek</p> <p>Kracht van onvergankelijk leven</p> <p>Een betere hoop</p> <p>Priester met het zweren van een eed</p> <p>Een zoveel beter verbond (dat is het nieuwe verbond)</p>
Verandering van wet		

In de verzen die hierna volgen gaat het over het priesterschap dat vanwege de dood noodzakelijkerwijs voorbijgaat en het Priesterschap dat niet en nooit zal overgaan op iemand anders.

‘En zij zijn wel in groten getale priester geworden, omdat zij door de dood verhinderd werden altijd te blijven, maar Hij, omdat Hij blijft tot in eeuwigheid, heeft een Priesterschap dat niet op anderen overgaat.’ (Heb. 7:23, 24).

Onder de wet waren er een heleboel hogepriesters. Iedere keer als er een stierf, kwam er een ander. Maar omdat Hij Priester is in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek, blijft Hij Zelf Priester en gaat Zijn ambt niet op een ander over.

We kunnen ons schema dus weer wat verder uitbreiden. Zie je dat Paulus met dit ogenschijnlijk zo lastige hoofdstuk heel doelgericht laat zien hoe belangrijk die verandering van wet en het Priesterschap naar de ordening van Melchizedek is?

De wet		Na de wet
Priesterschap naar de ordening van Aäron		Priesterschap naar de ordening van Melchizedek
De wet van het vleeselijke gebod		Kracht van onvergankelijk leven
Zwak		Een betere hoop
Nutteloos		
Terzijde gesteld		
Priesters zonder het zweren van een eed		Priester met het zweren van een eed
		Een zoveel beter verbond (dat is het nieuwe verbond)
Priesters in groten getale		Priesterschap dat niet op een ander overgaat
	Verandering van wet	

Hierom kan de Heere Jezus iets wat de hogepriesters van het oude verbond niet konden en dat is 'volkomen zalig maken wie door Hem tot God gaan.'

In de slotverzen geeft Paulus nog een aantal tegenstellingen weer tussen de hogepriester naar de ordening van Aäron en de Hogepriester naar de ordening van Melchizedek.

Hij is een Hogepriester Die hoger dan de hemelen is geworden. Zo een Hogepriester hadden we ook nodig. Heilig, onschuldig, onbesmet, afgescheiden van de zondaars. Dit alles konden de hogepriesters onder het oude verbond niet van zichzelf zeggen.

Daarom had Hij het ook niet nodig om elke dag eerst voor Zijn eigen zonden slachtoffers te brengen en daarna voor het volk. Wat Zichzelf betreft was Hij onschuldig en had Hij geen schuldoffer nodig. Wat het volk betreft heeft Hij voor hen Zichzelf voor eens en voor altijd geofferd.

De wet stelde mensen die met zwakheid behept zijn tot hogepriesters. Het woord van de eed dat **na de wet** is stelt de Zoon aan Die tot in eeuwigheid volmaakt is.

De eed kwam na de wet. De Zoon werd de Hogepriester tot in eeuwigheid. De eedzwing, de Zoon, de verandering van wet. Ze komen allemaal weer samen. Psalm 2, Psalm 110. Het wijst allemaal op hetzelfde. Christus is Hogepriester geworden na Zijn opstanding.

Hier ligt de grote scheidslijn tussen het oude en het nieuwe verbond. Hier ligt het grote verschil tussen Levi en Melchizedek. In de opstanding van de Heere is een volledig nieuwe ordening aangebroken. Van die ordening is de Heere Jezus Christus Hogepriester geworden. Op de volgende bladzijde breid ik het schema nog één keer uit met de gegevens uit de laatste verzen.

De wet	Na de wet
Priesterschap naar de ordening van Aäron	Priesterschap naar de ordening van Melchizedek
De wet van het vleselijke gebod	Kracht van onvergankelijk leven
Zwak	Een betere hoop
Nutteloos	
Terzijde gesteld	
Priesters zonder het zweren van een eed	Priester met het zweren van een eed
	Een zoveel beter verbond (dat is het nieuwe verbond)
Priesters in groten getale	Priesterschap dat niet op een ander overgaat
De hogepriester moest elke dag voor zichzelf offeren.	De Hogepriester is heilig, onschuldig, onbesmet en afgescheiden van de zondaars. Hij hoefde dus niet voor Zichzelf te offeren.
Hij offerde dieren als slachtoffers	Hij offerde Zichzelf.
Elke dag	Voor eens en voor altijd

<p>De wet</p> <p>Mensen met zwakheid behept</p> <p>De wet</p>		<p>Na de wet</p> <p>De Zoon</p> <p>Het Woord van de eed Na de wet</p>
	<p>Verandering van wet</p>	
	<p>Opstanding van de Zoon</p>	

Verandering van wet door de opstanding van de Zoon. Is er daarna dan nog wel een wet? Dat lijkt het woord 'verandering' toch wel te suggereren. Dat is ook zo. Er is na de opstanding voor hen die gerechtvaardigd zijn ook een wet. Dat is niet de wet van het oude verbond. Dat te denken en te leren is de fout van de Galaten maken.

Na de wet, na de opstanding van de Heere Jezus, kwam er een andere wet. Het is naar die wet dat we mogen leven. Het is de wet van de Geest van het leven in Christus Jezus! In die wet hoeven we niet volmaakt te worden om te leven. In die wet zijn we al volmaakt en is het leven al aangebracht, door dat wonderlijke en onbevattelijke werk van Christus Jezus onze Heere.

Geloofd zij God met diepst ontzag.

Meer lezen?

Zie deel 13: Verbonden in de Bijbel (deel 6)

